

המלמד

מתכוננים לפרשה

חוברת לימוד לפרשת שבוע

הכנה חוויתית לשולחן השבת

שאלות מפשט הפסוקים

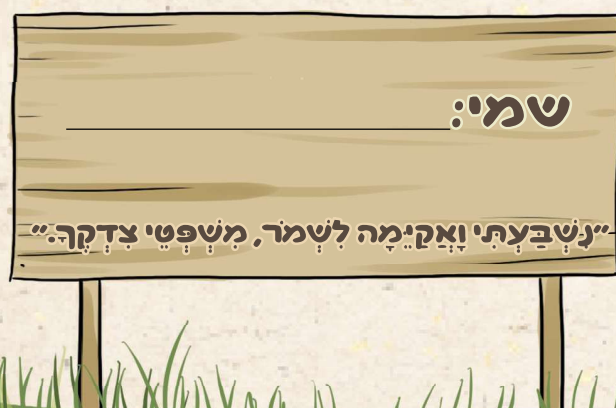
פירוש רש"י ובעל הטורים

מדרשים על הפרשה

הכוונה מדויקת לפסוקים

אהבת התורה, יראת שמים, עמל תורה

והקניית בקיאות לילדי ישראל

סיפורים לשולחן שבת ותשובות לשאלות

ניתן למצוא באתר המפעל <http://parashatshavua.com>

כתיבה ועריכה: ישי בוצחק

איורים: ינון פתחיה

עימוד: יפעתך

תקצירי פרשות: הרב צבי האריס

אתפ"ש: הרב דוד יפה

הגהה: הרב נתנאל גורדצקי, ירוחם נעמן

אתר אינטרנט: יונתן עזרן

לפרטים נוספים: parashatshavuakids@gmail.com

את החוברת ניתן להשיג בטלפון 050-8882881

ניתן להשתמש בחומרים למטרות שאינן מסחריות

תוכן עניינים

4	הקדמה
5	פרשת בראשית
17	פרשת נח
29	פרשת לך לך
41	פרשת וירא
55	פרשת חיי שרה
66	פרשת תולדות
79	פרשת ויצא
91	פרשת וישלח
103	פרשת וישב
115	פרשת מקץ
127	פרשת ויגש
139	פרשת ויחי

“מפי עוללים וינקים יסדת עז” תהלים ח”ג

כותב הרמב”ם בהלכות ת”ת פרק א, ו: “מאימתי אביו חייב ללמדו תורה. משיתחיל לדבר מלמדו תורה צוה לנו משה וישמע ישראל, ואחר כך מלמדו מעט מעט פסוקים פסוקים עד שיהיה בן שש או בן שבע הכל לפי בריו. ואוליכו אצל מלמד התנ”ך וממשיך הרמב”ם בהלכותיו על עסק התורה והחיבור לקב”ה בשמיעת דברו מנקות והכל בכדי לבסס את הקדושה אצל הילדים.

לאחר עמל גדול, בסיעתא דשמיא ובשבח לבורא עולם זכינו להוציא חוברת פעילות לפרשת השבוע המבוססים על גיליונות פעילות שהופצו להורים בתחילת כל שבוע כהכנה משותפת עם ילדיהם לשבת קודש. לגיליונות הילדים שהופצו, צורפו גם גיליונות להורים עם תשובות לשאלות וסיפורים לשולחן שבת.

מטרת החוברות להעניק לילדים בקיאות בפרשת השבוע ולכך תרומות רבות שהגדולות שבהן: אהבת תורה, יראת שמים, שמחה בלימוד התורה וחיבור טהור ותמים לקב”ה ולאבותינו הקדושים. העבודה בחוברת, מעבר לפיתוח יכולת למידה עצמית והתמדה, יוצרת חיבור בין הורים וילדים סביב לימוד משותף במהלך השבוע כך ששולחן השבת עשיר בדברי תורה מתוך פרשת השבוע. בעוסף, הילדים זוכים להכיר חלק מפרשני המקרא במהלך הלימוד ורש”י, בעל הטורים, או”ח, רמב”ן, ר’ עובדיה ספורנו ועוד, מתעמקים בדברי החכמים בהבנת דבריהם והקשיים שהיו בפירושם.

השאלות בחוברת הן שאלות בקיאות עם הכוונה מדויקת לתשובה (פרק, פסוק) כדי שהלימוד יהיה שוטף ונעים לילדים. לא נשאלו שאלות על כל הנשאים בחומש מפאת הברורות הדרושה לכך. העיצוב, האיורים והשעשועונים הותאמו במיוחד לילדים על מנת לחבב עליהם את הלימוד.

במהדורה ראשונה זו, הודפסה רק רמת הקושי השלישית מתוך הארבע. בחוברת זו שאלות מפשט הפסוקים, פירוש רש”י ובעל הטורים. גילאים קטנים יוכלו לענות על שאלות מתוך הפשט ועל השעשועונים. יתר הרמות, עם פרשני מקרא נוספים, יופצו כל שבוע במתכונת הגיליונות השבועיים עד “כי ירחיב...”.

ברצוני להודות למו”ר שמעניק לנו מידי יום את הדחיפה לבניין הקודש למען עם ישראל. לחבריי הרבים בבית המדרש ובקהילה שסייעו, דחפו ועודדו בלימוד, בניסוח ובהתאמת השאלות לרמת הילדים. **לרב נתנאל גורדצקי וירוחם נעמן** שעמלו על הגהה מדוקדקת של השאלות. **לרב צבי האריס, הרב דוד יפה והרב עדי איצקוביץ** על השימוש בחומרים שעמלו עליהם רבות ושולבו בגיליונות השבועיים, לאברך ר’ חי בוקרע שסייע רבות בכתיבת השאלות ולמאייר המוכשר **ינון פתחיה** על העברת חוויה צבעונית מהפרשה בכל שבוע. לידידי **יונתן עזרן** שליווה בעצה ובמעשה את הרעיון מתחילתו ועד עתה.

למרות הניסיון להעביר את החומרים בשלוש עשרה נפות “שגיאיות מי יבין...” וכולי תפילה לבורא עולם “מנסתרות נקני” שלא נפלו טעויות במהלך כתיבת השאלות בחוברת כיוון ש”שבשבתא, כיון דעל על”.

יהי רצון שהחוברת תהיה עזר להורים, למלמדים ולילדים להתקרב לקב”ה ולהחיש גאולתנו במהרה בימינו.

ישי בוצחק.

פרשת

בראשית

הלימוד בפרשה מוקדש
לע"נ
הרב שלום בן נעמי

החיד/ שיש שלי בפרשה

מה בפרשה?

בפרשת בראשית אנו קוראים על בריאת העולם. ה' ברא את העולם בששה ימים, וביום השביעי שבת ונח. על ידי שמירת השבת אנו מעידים על אמונתנו שה' ברא את העולם, ולכן אנו מזכירים פסוקים מפרשת בראשית בקדוש של שבת. אדם הראשון גברא ביזם הששי והוא נתן שמות לכל בעלי החיים. ה' בנה את חוה מצלעו של האדם. התורה מספרת על גן עדן, ועל חוה ואדם שאכלו מעץ הדעת, וסלקו מגן עדן. קין והבל, בני אדם וחוה, הביאו קרבנות לה', וה' שעה (קבל) אל מנחתו של הבל, ולא שעה אל מנחתו של קין. קין רצח את הבל ונענש על כן. המשך הפרשה מתאר ומפרט את הדורות עד נח.

בריאת העולם והאדם

חומש בראשית, נקרא ספר הישר כפי שמסביר לנו רבי יוחנן בגמרא (ע"ז כה). על שם אבות האומה שנקראו ישרים, כפי שאמר בלעם: "תָּמַת נַפְשִׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל".

ומדוע נפתחה התורה בסיפור בריאת העולם ולא במצוות? מביא לנו רש"י את דברי רבי יצחק: אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם ראש חודשים, שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה טעם פתח בבראשית, משום "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים" (תהלים קיא, ו), שאם יאמרו אומות העולם לישראל, ליסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם, כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו.

1. מיתחו קו מה ברא ה' בכל יום?

ביום ראשון (א, ג)

ביום שני (א, ו)

ביום שלישי (א, כ-כב)

ביום רביעי (א, טז-יז)

ביום חמישי (א, כא)

ביום שישי (א, כה-כז)

יבשה, דשא, עשב, עצים

שמש, ירח וכוכבים

שרץ המים (חיות המים), עופות

חיות הארץ, בהמות, רמשים והאדם

האור והחושך

רקיע

2. מדוע גנז ה' את האור שנברא ביום הראשון? עד מתי הקב"ה גונז את האור? (רש"י א, ד)

3. א.מדוע ביום השני לבריאה לא נאמר "כי טוב" (רש"י א, ז)

ב.מדוע ביום שלישי נאמר פעמיים "כי טוב" (רש"י א, ז)

4. מהם שלושת הפירושים למילה "שְׁמַיִם"? (רש"י א, ח)

5. מה משמעות הציווי: "עץ פרי עושה פרי", ומה היה חטא האדמה בענין זה? (רש"י א, יא)

6. מדוע כתוב "אֵת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים וְאֶחָד כִּי אֵת הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹל ... וְאֵת הַמְּאֹרֹת הַקָּטָן"? (רש"י א, טז)

7. מדוע, עפ"י רבי יעקב בעל הטורים, נכתבה המילה "מְאֹרֹת" בפסוק, ללא האות "ו" (מְאֹרֹת)? (בעל הטורים א, יד)

8. לאיזה צורך ברא ה' את הכוכבים? (רש"י א, טז)

9. מה פירוש המילה "שרץ"? הביאו דוגמאות (רש"י א, כ)
10. מדוע העופות צריכים ברכה? (רש"י א, כב)
11. מדוע נאמר בברכה גם "פרו" וגם "ורבו"? (רש"י א, כב)
12. מדוע הקב"ה מתייעץ עם המלאכים לפני בריאת האדם ואומר "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ"? (רש"י א, כו)
13. השלימו את הברכה לאדם: "וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹקִים וּמָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ עַל הָאָרֶץ (א, כח)
14. עפ"י רש"י, מה ההבדל בין אופן בריאת האדם לשאר כל הבריות? (רש"י א, כז)
15. מה היה מאכלו של האדם לאחר בריאתו? (א, כט)
16. בסיום כל יום בבריאה נכתב "וַיְהִי עֶרְבַּ וַיְהִי בֹקֶר יוֹם שְׁנִי", "יוֹם שְׁלִישִׁי", "יוֹם רְבִיעִי", "יוֹם חֲמִישִׁי", ואילו ביום ששי נכתב "וַיְהִי עֶרְבַּ וַיְהִי בֹקֶר יוֹם שֵׁשִׁי". מה לומדים מהתוספת של האות "ה" (רש"י א, לא)
- אנו מצווים על שמירת השבת זכר למעשה בראשית. הקב"ה מקדש את השַׁבָּת כיוון ששַׁבָּת (הַפְסִיק) ממלאכתו וכעת אנו מצווים להשלים את בריאתו של הקב"ה "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת"

גן עדן

1. מדוע השיחים והעשבים לא צמחו בתחלת הבריאה? (ב, ה) א.
- ב.
2. מאיזה חומר יצר ה' את האדם? (ב, ז)
3. מדוע נכתבה המילה "וַיִּצְרָה" עם פעמיים האות "ו" ואילו ביצירת הבהמה רק עם "ו" אחת "וַיִּצְרָה"? (רש"י ב, ז)
4. אילו עצים היו בגן שבעדן? (ב, ט) א.
- ב.
- ג.
- ד.
5. אילו נהרות התפצלו מנהר שהיה בגן עדן? (ב, י"ד)
6. מה מיוחד בנהל "פישון"? (רש"י ב, יא)
7. מדוע הניח ה' את האדם בגן שבעדן? (ב, טו)
8. הקב"ה ציווה את האדם לאכול מכל עצי הגן חוץ מעץ אחד. מהו? ומה יקרה אם יאכל ממנו? (ב, טז)

בריאית חוה

התורה מספרת כי הקב"ה ברא את אדם הראשון "זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם" ומבאר לנו רש"י עפ"י הגמרא (ברכות סא:): "מדבר אגדה שנבראו שני פרצופים (כלומר צד אחד זכר וצד שני נקבה) בריאה ראשונה ואחר כך חלקן"

1. עפ"י הכתוב בתורה, מדוע הקב"ה ברא את בעלי החיים? (ביח)
2. מי נתן את השמות לכל בעלי החיים? (ב, כ)
3. מדוע ברא ה' את האישה? (ב, כ)
4. מדוע נקראת האישה בשם "אֵשָׁה"? (ב, כג)
5. מה פירוש "ולא יתבוששו" (רש"י ב, כה)

חטא אדם הראשון

למדנו כי הקב"ה לקח את אדם הראשון: "וַיִּטְעֵהוּ בַּגֵּן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשָׁמְרָהּ" והתיר לו לאכול מכל עצי הגן מלבד מעץ הדעת.

1. מי היה ערום (חכם) מכל חית השדה? (ג, א)
2. הנחש פונה אל האישה ומפתה אותה לאכול מעץ הדעת. איזה איסור הוסיפה האישה על ציווי ה' "וַיֹּמַעַץ הַדֹּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ"? (ג, ג)
3. מה עשה הנחש כדי לשכנע את האישה שאם יאכלו את פרי עץ הדעת הם לא ימותו? (רש"י ג, ד)
4. מדוע נתנה האישה לאדם לאכול מעץ הדעת? (רש"י ג, ו)
5. מהו העץ שממנו אכלו אדם ואישתו עפ"י רש"י ומדוע לא הוזכר שמו בתורה (רש"י ג, ז)
6. מה עושים אדם ואישתו לאחר שאוכלים מפרי עץ הדעת? (ג, ח)
7. הקב"ה פונה אל אדם "אֵיכָה?" (היכן אתה?) ומפרש רש"י - שהקב"ה יודע היה היכן הוא, אלא ליכנס עמו בדברים, שלא יהא נבהל להשיב אם יענישהו פתאום. במה כפר אדם כשאמר לה' "הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי"? (רש"י ג, יב)

8. הקב"ה מקלל את הנחש: "כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל אֲחֻנְךָ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" מה פירושם של המילים: "עַל אֲחֻנְךָ תֵּלֵךְ" ? (רש"י. ג, יד)

9. הקב"ה מקלל גם את אדם ואישתו. מה פירושם של המילים: "הַקָּבָה אֲרָבָה עֲצָבוֹנָה וְהִרְגָה", על איזה צער מדובר ? (רש"י. ג, יג-יח)

10. השלימו: "אָפִיךְ _____ לָחֶם לִקְחָתְךָ כִּי _____"

אָתָּה וְאֵל עֶפֶר " (ג, יט)

11. מדוע נקראה אשתו של אדם בשם "חַוָּה" ? (ג, כ)

12. מדוע גרש ה' את האדם מגן עדן ? (ג, כב)

קין והבל

לאחר חטא אדם וחוה, יולדת חוה את קין והבל. בתיאור לידתם חוזרת המילה "את" שלוש פעמים "וַתֵּלֶד אֶת קַיִן... אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל" ואפשר היה רק לרשום "וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וְהָבֶל". מכאן למדו חז"ל שהחזרה הזו באה להודיענו "שתאומה נולדה עם קין, ועם הבל נולדו שנים נשתי תאומות" "

1. מדוע היה הבל רועה צאן, ולא היה עובד אדמה כמו קין? (רש"י ד, א-ה)

2. מדוע קיבל ה' את מנחת הבל, ומדוע לא קיבל את מנחת קין? (רש"י ד, ג)

מובא במדרש תנחומא: "אמר חכמינו זכרונם לברכה, בני ארבעים שנה היו קין והבל. ויבא קין מפרי האדמה, מהו? מן מותר מאכלו (משאריות היבול)... והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן.. ויאמר קין אל הבל אחיו, מה אמר לו? נחלק העולם ואני בכור ואטל פי שנים. אמר לו הבל, אפשר... אמר קין להבל, נחלק העולם. אמר לו: הן. נטל הבל צאנו, וקין אדמה לעבד, והתנו ביניהם שלא יהא לזה על זה כלום. כשנטל הבל את צאנו, התחיל לרעות את הצאן, וקין רודף אחריו מהר לבקעה ומבקעה להר ואם האדמה היא של קין אז הבל לא יוכל לרעות את הצאן על האדמה עד שנתאחז זה בזה, ונצח הבל אל קין ונפל תחתיו. וכשראה קין כה, התחיל צוח "הבל אחי אל תעשה בי רעה". ורחם עליו והניחו, ועמד והרגו.. כיון שהרגו אמר אברהם מפני אבי ואמי, שאין מבקשין אותו אלא ממני, שאין אחד בעולם אלא אני והוא. מיד נגלה עליו הקדוש ברוך הוא, אמר לו: מפני אבותיך אתה יכול לברוח, מפני אין אתה יכול לברוח... והיאה הרגו? עשה לו פציעות פציעות, חבורות חבורות באבן בידיו וברגליו, שלא היה יודע מהיכן נשמתו יוצאת עד שהגיע לצארו.

3. קין כועס על כך שהקב"ה לא קיבל את מנחתו והקב"ה מוכיח אותו על כך.

א. מי עומד על האדם מרגע שנולד עפ"י פירושו של רש"י על המילים "ואליך תשוקתו"? (רש"י ד, ז)

ב. מה מציע הקב"ה לקין לעשות עפ"י הפירוש "ואתה תמשל בו"? (רש"י ד, ז)

4. מדוע פנה ה' אל קין בלשון רכה: "אי הבל אחיך", ולא פנה אליו בתקיפות? (רש"י ד, ט)

5. מה תשובתו של קין לשאלת הקב"ה "אי הבל אחיך" השלימו: ויאמר לא ידעתי

" (ד, ט)

6. מה היה עונשו של קין? (ד, יב)

7. ממה חשש קין שיקרה לו בעקבות העונש שקיבל? (ד, יד)

8. מהו "אות קין" שנתן הקב"ה לקין? (רש"י ד, טו)

עשרת הדורות מאדם עד נח וחטאתם

לאחר ששם הקב"ה "אות קין" על מצחו של קין, מתחילים להיוולד ילדים ובני האדם מתרבים בעולם.

1. מי היה "אָבִי יִשָּׁב אֶהָל וּמִקְנֶה" ? (ד, כ)
2. מי היה הראשון שהכין כינור ועוגב וניגן בהם ? (ד, כא)
3. מי היה הראשון שעסק בנחושות וברזל ? (ד, כב)
4. לאחר מותו של הבל, נולד בן נוסף לאדם וחוה. מה שמו ומדוע? (ד, כה)
5. מדוע למך קורא לבנו "נָח" ? (רש"י ד, כט)
6. מדוע הקדימה התורה את שם לפני יפת, הרי יפת הוא הבכור ? (רש"י. ה, לב)
7. התורה מתארת לנו את התנהגות בני האדם שהשחיתו במעשיהם את הברואה. השלימו: "רַבָּה רָצַת הָאָדָם בְּאַרְצָה" _____ כָּל הַיָּם". (ו, ה)

על המילים בפסוק: "וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ" מפרש רש"י שהקב"ה נתאבל על אבדן מעשה ידיו .. אפיקורוס אחד שאל את רבי יהושע בן קרחה, אמר לו, אין אתם מודים שהקב"ה רואה את הטלד, אמר לו הן, אמר לו והרי כתוב "וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ", אמר לו טלד לך בן זכר מימך, אמר לו הן, אמר לו ומה עשית, אמר לו שמחתי ושימחתי את הכל, אמר לו ולא היית יודע שסופו למות, אמר לו בשעת שמחה שמחה בשעת אבל אבל. אמר לו כך מעשה הקב"ה, אף על פי שגלוי לפניו שסופן לחטוא ולאבדן, לא נמנע מלבראן בשביל הצדיקים העתידים לעמוד מהם.

8. על איזה עונש מדובר בסוף הפרשה, ואת מי רצה ה' להעניש ? (ו, ז)
9. על מי נאמר שמצא חן בעיני ה' ? (ו, ח)

תזרתך שעשועי

תפזורה לפרשה

ק	י	ה	נ	ת	נ	ח	ב	ח	פ	א	מ	ח
ו	י	ר	ח	ר	ת	ג	ל	ר	ס	ד	כ	ס
ק	פ	י	ש	ו	נ	ב	ד	ו	א	ז	צ	ס
ט	נ	ה	ל	ק	י	נ	א	ש	ד	ש	נ	ע
ש	מ	ש	מ	י	נ	ד	מ	ב	מ	ב	י	מ
ג	ב	ר	א	ש	י	ר	ד	ת	פ	ק	ג	ת
ב	ע	צ	ה	ל	מ	כ	ר	ח	ט	ר	ט	ש
ה	ו	ז	ע	ד	ת	ב	ד	ו	ל	ח	ח	ב
ט	ד	פ	פ	א	ו	מ	ו	ה	ב	ל	ד	ת

תרמילון:

תנינים, שמש, ירח, בראשית, אדם, חוה, קין, הבל,
שרץ, שבת, נחש, בדולח, פישון, למך

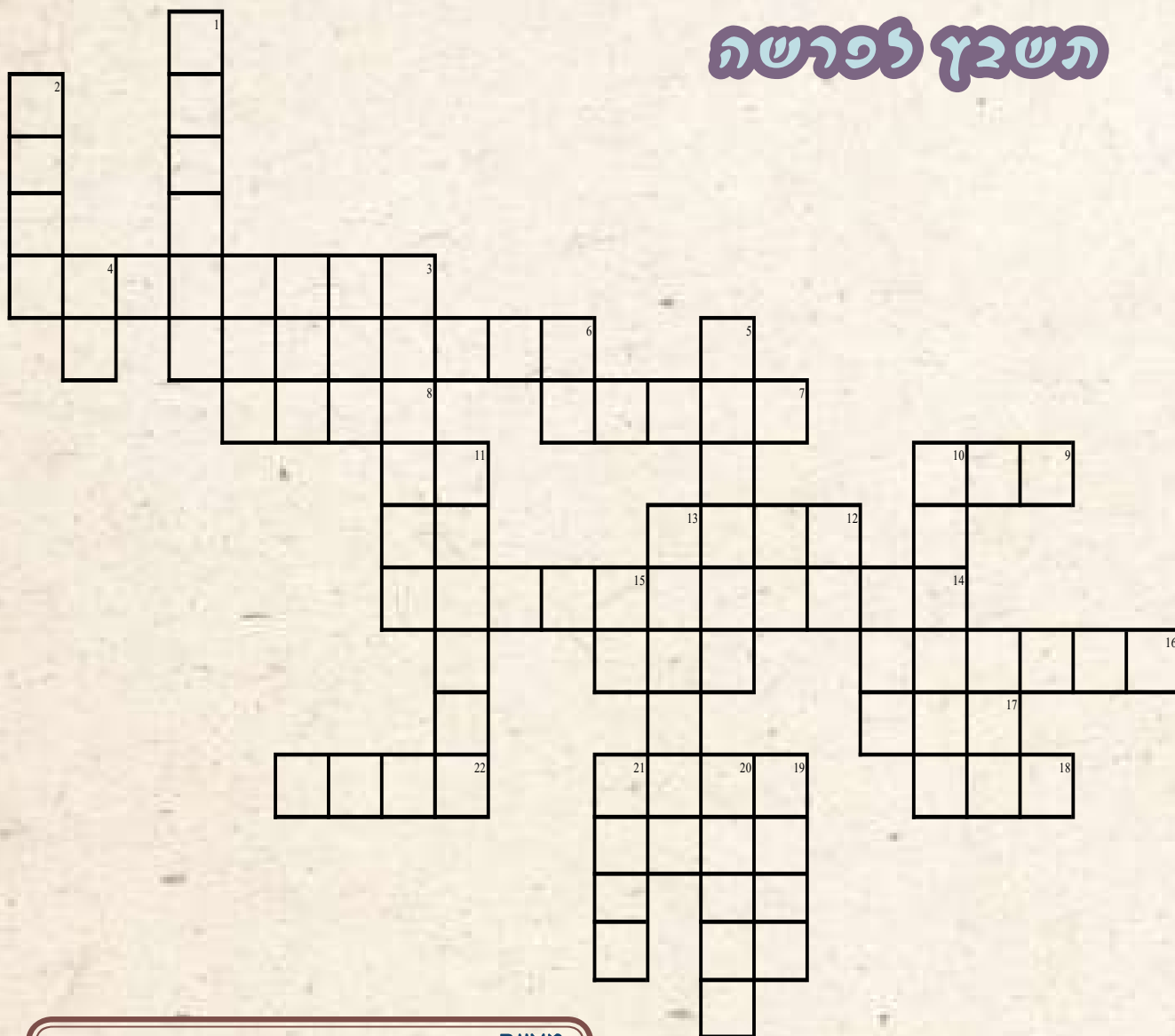

- א _____ בצלם אלוים ברא אותנו (א', כז')
- ב _____ בעצב תלד אותם האישה לאחר החטא (ג, טז')
- ג _____ נהר הסובב את כל ארץ כוש (ב, יג')
- ד _____ שהאוכל ממנו יודע להבחין בין טוב לרע (ב, יז')
- ה _____ היה רועה צאן והביא לה' מנחה מבכורות צאנו (ד, ד').
- ו _____ "והיו לאותות _____ " (א', יד')
- ז _____ " ונקבה בראם" (ה', ב')
- ח _____ הייתה אם כל חי (א', ט').
- ט _____ "וירא אלוים את כל אשר עשה והנה _____ מאד" (א', לא')
- י _____ נראתה לאחר שנאספו המים אל מקום אחד (א', ט')
- כ _____ הצטרפו למאור הקטון (א', טז').
- ל _____ בזיעת אפיו יאכלנו האדם לאחר החטא (ג', ט')
- מ _____ עליהם ריחפה רוח אלוים לפני הבריאה (א', ב')
- נ _____ הסית את האישה ולכן נענש ראשון (ג', יד')
- ס _____ "זה _____ תולדות האדם" (ה', א')
- ע _____ ממנו נברא האדם ואליו ישוב (ב, ז')
- פ _____ נהר בעדן שסובב את כל ארץ החווילה (ב, יא')
- צ _____ ממנה ברא ה' את האישה (ב, כב')
- ק _____ כעונש על חטאו יהיה נע ונד בארץ (ד, יב')
- ר _____ מבדיל בין המים שעליו לאלה שמתחתיו (א', ז')
- ש _____ יום שהתברך והתקדש (תחילת פרק ב').
- ת _____ מעץ זה הכינו אדם וחווה לעצמם חגורות (ג', ז').

תשבץ לפרשה

מאונך

3. את מי ילד עירד?
4. מצטרפים למשול בלילה
5. ה' קרא לרקיע בשם זה
6. בנן של חנוך
7. השלימו: "בזעת אפך תאכל..."
10. איזה איברים נקצצו מהנחש בעקבות חטאו.
11. כשה' קרא לאדם באיזה מילה אדם ענה לו?
12. מהו טעם מאכלו של הנחש לאחר החטא?
13. הגברים אשר יעזלו אנשי השם
14. איזה פרי אכלו אדם וחווה מעץ הדעת? (רש"י)

מאוזן

1. נקוו כדי לתת מקום ליבשה
2. המאור הגדול
7. לפי רש"י במילים "והיו לאותות" איזו תופעת טבע מתקיימת
8. עלה מן הארץ להשקות את הגן
9. מי בנה עיר וקרא לה על שם בנו?
12. ממנו אכלו אדם וחווה
15. מה היה עיסוקו של הבל?